

LIŠTIČKA

LIŠTIČKA - lesní mateřská škola, zapsaný spolek
Haasova 41, Brno - Žabovřesky, 616 00
www.listicka.org, listicka@listicka.org
tel.: 776 198 160
IČO: 03217604

ŠVP LMŠ LIŠTIČKA

1. Identifikační údaje

Název dokumentu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Zřizovatel: Lištička – lesní mateřská škola, zapsaný spolek

Sídlo (korespondenční adresa): Haasova 41, 616 00 Brno – Žabovřesky

IČO: 03217604

Číslo účtu: 2100641138/2010 (Fio banka)

Předsedkyně spolku: Mgr. Daniela Chaloupková

Telefonní kontakt: 776198160

Webové stránky: www.listicka.org

Email: listicka@listicka.org

Datová schránka: qe3yxk5

Adresa provozu: Kroftova 108, 616 00 Brno – Žabovřesky

Kapacita: 32 dětí na den

Ředitelka: Mgr. Daniela Chaloupková, tel. 776 198 160

Zástupkyně ředitelky: Mgr. Michaela Němcová, tel. 605 123 447

Pedagogové: Mgr. Daniela Chaloupková, Mgr. Michaela Němcová, Mgr. Jana Kokešová,
Mgr. Gabriela Nováková, Hana Radostná, Mgr. Marie Janíková, Mgr. Hana Jiříková

Zpracovatelem ŠVP: Mgr. Daniela Chaloupková a kolektiv pedagogů

Platnost dokumentu: Tři roky od září 2017

Verze: Srpen 2018

2. Obecná charakteristika školy

LMŠ Lištička provozuje svou činnost v areálu klubovny patřící 11. PS Vlci na ulici Kroftova 108 v Brně – Žabovřeskách. Tento areál přímo navazuje na lokalitu zalesněného Palackého vrchu a Medláneckých kopců. Zároveň má velmi výhodnou polohu prakticky v centru města Brna a pro rodiče je dobře dostupný jak veřejnou dopravou, tak vlastním autem, případně pěšky.

Zázemím LMŠ Lištička je klubovna patřící Pionýr, z. s. - 11. PS Vlci. LMŠ Lištička využívá zejména venkovní prostory areálu, který je ve vlastnictví Magistrátu města Brna. Areál má mírně svažité, převážně travnatý terén. V areálu je k dispozici pergola, ohniště, týpí, hřiště, pískoviště a zahrada. V týpí je dřevěná podlaha a deky na sezení, v zimních měsících je vyhříváno ohněm v ohništi. Týpí využíváme v případě nepříznivého počasí.

Pevným zázemím LMŠ Lištička, je klubovna – tzv. unimobuňky. Zde je uskladněn veškerý materiál a vyhrazený prostor pro stravování a odpočinek. V klubovně je též šatna, umývárna vybavená čtyřmi umyvadly a sprchou se studenou i teplou vodou, splachovací záchody a kuchyňka. Voda je pitná (z vodovodního řádu města Brna). Během vycházek a pobytu v přírodě chodí děti na toaletu v lese.

Kapacita školy je 32 dětí na den. Děti jsou rozděleny do dvou tříd po 16 dětech. V každé třídě jsou stále přítomni 2 pedagogičtí pracovníci.

LMŠ Lištička zahájila svůj provoz 1. 9. 2014 pro děti od 2, 5 do 6, resp. 7 let z rodičovské iniciativy zakladatelek., kterými jsou Mgr. Daniela Chaloupková a Mgr. Michaela Němcová. Ve školním roce 2014/2015 měla Lištička jen dopolední provoz a to pouze v úterý a ve čtvrtek, od druhého pololetí se přidal ještě půldenní provoz v pondělky. Od školního roku 2015/2016 funguje celodenní provoz od pondělí do pátku. Ve školním roce 2017/2018 jsme vstoupili do Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT a rozšířili kapacitu na 2 třídy.

3. Podmínky vzdělávání

3. 1 Věcné podmínky

LMŠ Lištička využívá zejména venkovní prostory areálu, který má rozlohu téměř 5 500 m² a děti zde mají k dispozici velkou zahradu. V části zahrady mají děti své záhony a kompost a též chovatelskou část, kde se starají o králíky a morčata. Dále smyslový (hmatový) chodníček, ohniště,

týpí, pergolu, hřiště, pískoviště s kuchyňkou. Areál má mírně svažité, převážně travnatý terén.

Pevným zázemím LMS Lištička, je klubovna – tzv. unimobuňky. Zde máme uskladněný veškerý materiál a máme zde k dispozici 2 učebny, které můžeme využívat v případě extrémně špatného počasí. Učebny slouží jako jídelna, případně výtvarna a herna a jsou k tomu plně vybavené (stolky, židličky, jídelní nádobí apod.). Další dvě místnosti jsou čistě odpočinkové s matracemi na spaní. V klubovně je též kuchyňka, šatna, umývárna vybavená čtyřmi umyvadly a sprchou se studenou i teplou vodou a splachovací záchody. V klubovně je zavedená elektřina a pitná voda z vodovodního řádu města Brna. Klubovna je v zimních měsících vytápěna elektrickými akumulacími kamny.

Z materiálního vybavení máme k dispozici:

- Diagnostická pomůcka Klokanův kufř
- Pracovní listy a další diagnostické pomůcky
- Didaktické knihy
- Literatura pro děti – naučné knihy, pohádky
- Dřevěné hračky
- Montessori pomůcky
- Výtvarné potřeby
- Hudební nástroje
- Dětské nářadí

Záměry:

- Zoo koutek - vybudování výběhu a zázemí pro quessantské miniovečky a pořízení oveček, oprava králikárny a výběhu pro králíky (jaro 2018)
- Zahrada – vybudování vyvýšených záhonků, výsadba ovoce a zeleniny, oprava hmatového chodníčku (jaro 2018). Označení rostlin, stromů a keřů na zahradě popisky – učíme se přírodou (podzim 2018).
- Pomůcky – průběžné nakupování a další vybavování (po celou platnost ŠVP)

3. 2 Životospráva

Pobyť v přírodě

Hlavní myšlenkou LMS je trávit s dětmi čas venku v každém ročním období a za každého počasí. Rozvíjet u dětí všechny jejich smysly pod širým nebem. Příroda jako taková

je nejlepší učitelka a nabízí jim podnětné a zajímavé prostředí, v němž se mohou děti cítit radostně a spokojeně. Zároveň se mohou spontánně projevat a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem, zejména spontánní hrou.

- **Stravování**

Strava je nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu.

Stravování v LMŠ Lištička se skládá z dopolední svačiny, oběda (polévka + druhé jídlo), odpolední svačiny a pitného režimu.

Strava je zajištěn závozem z vývařovny Lakšmanna (www.laksmanna.cz). Firma dováží stravu v uzavřených gastro nádobách. Odpolední svačinu uchováváme do vydávání v lednici. Dětem je poskytována vyvážená a plnohodnotná strava dle tzv. spotřebního koše. Vycházíme vstříc i požadavkům na různé diety – vegetariánská, bezlepková apod.

Děti učíme správným stravovacím návykům, vedeme je ke kultuře stolování a sebeobsluže. Děti si samy volí množství jídla a tempo, kterým jí. Děti do jídla zásadně nenutíme.

Pitný režim je zajišťován v klubovně LMŠ Lištička. Vždy bude připraven bylinný či ovocný čaj, přírodní šťáva, čistá voda či jiný nápoj pro děti. Samozřejmostí je nápoj bez cukru. Na dobrý pitný režim dohlíží pedagog.

- **Denní rytmus**

Děti mají ve LMŠ Lištička zajištěný pravidelný režim, plně respektujeme jejich individuální potřeby odpočinku, aktivity apod.

- **8:00 – 9:00** – scházení dětí, volná hra a činnosti dle vlastní volby
- **9:00 – 9:30** – ranní kruh – společné přivítání, vzájemné seznámení a pozdravení, písničky, básničky, říkadla, čtení, případně krátké divadlo vztahující se k tématu dne, nastínění programu dne, uvědomění dne, měsíce, počasí, rozcvička
- **9:30 – 9:45** – odchod do lesa, pohybové hry (hry zaměřené na psychomotorický rozvoj, říkadla spojené s pohybem, tanečky, rozcvička) nebo práce na pozemku (děti se podílejí na drobných pracích – úprava záhonů, příprava dřeva, odhazování sněhu, péče o zvířata)
- **9:45 – 10:00** – svačina v lese, případně na pozemku
- **10:00 – 11:00** - objevovací a zážitkový program v lese, vzdělávací činnost, volná hra, výtvarné a rukodělné činnosti, předškolní příprava

- **11:00 – 11:30** - návrat z lesa, hygiena, společné prostírání stolu
- **11:30 – 12:15** - společný oběd, úklid svého místa
- **12:15 – 12:30** – příprava na odpočinek, případně vyzvedávání dětí po obědě
- **12:30 – 14:00** – odpolední odpočinek, četba pohádek, relaxace
- **14:00 – 14:30** – odpolední svačina
- **14:30 – 15:30** - odpolední program formou tématických programů (hudební, výtvarný, kulinářský, environmentální, atd.) případně též předškolní příprava
- **15:30 – 16:00** - volná hra na pozemku, vyzvedávání dětí

- **Odpočinek**

Odpočinek po obědě probíhá od 12:30 do 14:00 hod. Během něj děti spí nebo jinak odpočívají. Děti, které neusnou, si prohlížejí knížky, poslouchají pohádku, kytaru, relaxují nebo se věnují jiné odpočinkové činnosti.

Záměry:

- modernizace kuchyňky a vybavení jídelen (podzim 2018)
- vytvoření projektu pro děti o zdravém stravování (podzim 2018)
- workshopy a besedy pro rodiče o zdravém životním stylu (průběžně po celou dobu platnosti ŠVP)
- venkovní odpočinek – jaro 2019

3.3 Psychosociální podmínky

Skupina 16 dětí umožňuje 2 pedagogům individuální přístup k dětem a respektování jejich aktuálních potřeb. Skupina dětí je koedukovaná a věkově smíšená. Fungování skupiny je dáno uznáváním jednoduchých pravidel, které si děti společně s pedagogy vymýšlejí a postupně osvojují. Při výchově a vzdělávání uplatňujeme alternativní pedagogické přístupy: princip respektovat a být respektován, pracujeme s prvky montessori a waldorfské pedagogiky, lesní pedagogiky, environmentální výchovy, psychomotoriky, zážitkové pedagogiky a dalšími. U dětí rozvíjíme jejich sociální dovednosti a dbáme na pozitivní klima ve skupině. Ve vztazích mezi dospělými i mezi

děťmi dbáme na vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost a zdvořilost, solidaritu, vzájemnou pomoc a podporu, všichni mají rovnocenné postavení. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky).

Nově přichozí děti mají před nástupem do LMSŠ Lištička možnost využít návštěvní den, kdy se mohou společně s rodiči zúčastnit běžného dne ve školce. Společně se aktivně účastní programu a vyzkouší si, zda jim bude náš režim vyhovovat.

Pro lepší adaptaci dětí ve školce je vyčleněn čas ráno mezi 8:00 a 9:00, kdy mohou rodiče být s dětmi ve školce. Stejně tak odpoledne mezi 15:30 a 16:00. Mezi tím je školka prostor pouze pro děti.

Rodiče mají po předchozí domluvě možnost kdykoliv přijít nahlédnout do výchovně vzdělávacího procesu.

Ve vztahu k rodičům funguje LMSŠ Lištička komunitně a úzce s nimi spolupracuje. Rodiče mohou participovat na chodu školky. Nechceme, aby naše školka fungovala na principu „odložit a vyzvednout“. Smyslem je vytvořit si svou komunitu dětí i rodičů. Pořádat pro rodiny s dětmi akce a stmelit je dohromady.

Práva a povinnosti dětí, rodičů i pedagogů jsou dále popsány a rozvinuty ve Školním a provozním řádu LMSŠ Lištička.

Záměry:

- Individualizace vzdělávání – vytváření vzdělávací nabídky na základě průběžné diagnostické činnosti (po celou dobu platnosti ŠVP)
- Zlepšení komunikačních schopností pedagogů a jejich využití v práci s dětmi a při spolupráci s rodiči – kurz komunikace a zpětné vazby s PaedDr. Olgou Medlíkovou (podzim 2018)
- Větší podpora osvojování pravidel vzájemného fungování – vytvoření piktogramů s pravidly (podzim 2018)

3. 4 Organizace

Denní režim se volně řídí harmonogramem (viz str. 5), ale zároveň je dostatečně pružný a reaguje na individuální potřeby dětí. Dětem je dán dostatečný prostor pro spontánní hru, mimo to jsou

během dne zařazeny plně i částečně řízené činnosti. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní iniciativě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp.

Neustále respektujeme jedinečnost a individualitu dětí, v případě potřeby mají možnost se uchýlit se do soukromí, neúčastnit se společných činností apod.

Plánování činností vychází jednak z potřeb a zájmů dětí a vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí, zároveň z přírodních cyklů roku a ročních období. Pedagogové jsou vždy připraveni pro realizaci naplánovaných činností – připravené pomůcky atd.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

Dítě může docházet do LMŠ Lištička na celodenní docházku ve variantách 2, 3 nebo 5 dní v týdnu.

Záměry:

- Rozvoj materiálně technické základny a pomůcek – průběžně po dobu platnosti ŠVP
- Revize a úprava organizačního schématu fungování LMŠ při dvou třídách – podzim 2018
- Organizace výletů a exkurzí – podzim 2017

3.5 Řízení mateřské školy

Řízení LMŠ Lištička probíhá v souladu s následujícími dokumenty:

- Školní a provozní řád LMŠ Lištička
- Etický kodex pedagoga LMŠ
- Standardy kvality LMŠ
- Krizový plán
- Předpisy BOZP a PO
- Směrnice o ochraně a zpracování osobních údajů

Všechny záležitosti školy se pravidelně konzultují na pedagogických a provozních poradách (dvakrát měsíčně, případně dle potřeby častěji). V průběhu výchovně vzdělávacího procesu

se navzájem inspirujeme během pravidelných vzájemných násleších a sdílením zkušeností v týmu (každodenní zpětná vazba mezi pedagogy). Vedení školy dbá na příjemné pracovní prostředí, jasná a spravedlivá pravidla, týmovou spolupráci, ale zároveň respektuje a podporuje individualitu každého z pedagogů. Kompetence jednotlivých zaměstnanců jsou dány jejich pracovní smlouvou. Pedagogové jsou plně zapojeni do řízení a fungování LMŠ Lištička a tvůrčím způsobem se spolupodílejí na vytváření jejího ŠVP.

V LMŠ Lištička funguje Informační systém (<https://obedy.listicka.org>), který slouží jak pro vnitřní potřeby pedagogů, tak pro rodiče.

LMŠ Lištička nemá žádné provozní zaměstnance.

LMŠ Lištička spolupracuje s:

- Asociace LMŠ
- MŠMT
- Odbor školství JMK
- Odbor školství MMB
- ÚMČ Brno – Žabovřesky
- PPP
- PdF MU

Záměry:

- Podpora profesního rozvoje pedagogů – 2017 – 2020
- Osobní pohovory s pedagogy – jaro 2018
- Rozvoj Informačního systému a pořízení IT technologií – jaro 2018
- Další rozvoj spolupráce s orgány místní správy – grantová řízení, užší propojení s městskou částí – průběžně dle platnosti ŠVP a vyhlášených dotačních výzev
- Rozvoj spolupráce s MŠMT – Šablony – jaro 2018

3. 6 Personální a pedagogické zajištění

Ve školním roce 2018/2019 pracuje v LMŠ Lištička 7 pedagogických pracovníků. Tak jako provází

liška Malého prince, provázíme společně s našimi pedagogy děti nezapomenutelným obdobím předškolního vzdělávání. Od všech našich zaměstnanců, kteří pracují s dětmi vyžadujeme pedagogické vzdělání. Se skupinou maximálně 16 dětí pracují vždy dva pedagogové - průvodci (pravidlo jeden průvodce na každých 8 dětí). Průvodci mají pedagogické vzdělání dle platné legislativy a sdílí nadšení pro práci v lesní mateřské škole. Pedagogové se pravidelně dále vzdělávají, pracují na svém osobním rozvoji a aktivně se účastní programů Asociace LMŠ. Pedagogové v rámci svého vzdělání absolvovali kurz první pomoci a mají zdravotní průkaz pro manipulaci s potravinami. Při práci s dětmi se pedagogové inspirojí koncepcí „Respektovat a být respektován“, montessori a waldorfskou pedagogikou, environmentální výchovou, ligou lesní moudrosti, zážitkovou pedagogikou a lesní pedagogikou.

Záměry:

- Uvádění nových zaměstnanců do pracovního procesu – podzim 2017
- Další vzdělávání všech pracovníků – kurz Respektovat a být respektován, Kurz komunikace a zpětné vazby, kurzy vedení školy k aktuální legislativě, kurz instruktora zimních sportů aj. - podzim 2017 a průběžně dál dle platnosti ŠVP
- Účast na akcích pořádaných Asociací LMŠ – 2017 – 2020
- Pravidelné teambuildingy – průběžně dle platnosti ŠVP, minimálně jedenkrát ročně

3. 7 Spoluúčast rodičů

Dbáme na úzkou spolupráci s rodiči. Mezi zaměstnanci školy a rodiči panuje důvěra, vstřícnost, porozumění, respekt a vše je založeno na otevřené a partnerské komunikaci a spolupráci. Rodiče se přímo podílejí na rozvoji naší LMŠ. Pravidelně pořádáme pro rodiče a děti (případně další zájemce - příbuzní, známí, veřejnost) společnou víkendovou akci (minimálně jedenkrát měsíčně). Kromě brigád na našem pozemku jsou to slavnosti vycházející z ročních období a lidových tradic, např. svatováclavská slavnost, svatomartinský průvod, Mikuláš, masopust, vítání jara, dny dětí, exkurze apod. Vždy po ukončení společné akce je prostor pro komunitní kruh rodičů a pedagogů. Rodiče se podílejí na přípravě aktivit pořádaných pro děti z LMŠ Lištička (příprava na slavnosti, narozeniny dětí, organizace výletů aj.)

Rodiče jsou o dění v LMŠ pravidelně informováni pomocí elektronické pošty, aktuální informace naleznou vždy na našich webových stránkách i na našem profilu na Facebooku (<https://www.facebook.com/lmslisticka>). Důležité informace naleznou i našich nástěnkách před

areálem a v klubovně.

Na osobní komunikaci s pedagogem mají rodiče prostor ráno mezi 8. a 9. hodinou a odpoledne mezi 15:30 a 16:00, kdy dostávají každodenní zpětnou vazbu o pobytu svého dítěte ve školce, případně si mohou kdykoliv domluvit individuální konzultace. V případě potřeby může vedení LMŠ Lištička svolat rodičovskou schůzku.

Téma spolupráce s rodiči je podrobně popsáno ve Školním řádu LMŠ Lištička.

Záměry:

- Pravidelná aktualizace fotogalerie pro rodiče dětí a webu – září 2017
- Dotazníky pro rodiče zjišťující spokojenost se školou – leden 2018
- Akce pro rodiče – workshopy, kurzy, přednášky a besedy – leden 2018
- Zlepšování a prohlubování komunikace a komunikačních dovedností pedagogů – podzim 2018
- Zapojení do projektu GIVT – únor 2018

3. 8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

LMŠ Lištička se při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z § 16 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Poskytování podpurných opatření I. stupně se bude odehrávat na základě vytvoření plánu pedagogické podpory pracovníky LMŠ Lištička. Podpurná opatření II. - V. stupně budou realizována dle individuálního vzdělávacího plánu vypracovaného ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou a případně Speciálně pedagogickým centrem.

Přijmutí dítěte s vyšším stupněm postižení do LMŠ Lištička je vázáno na individuální pohovor s rodiči a důkladnou konzultací všech aspektů pobytu dítěte v LMŠ – např. lesní mateřská škola je svojí podstatou omezena přijmout dítě s vyšším stupněm tělesného postižení z důvodu pohybu skupiny v členitém terénu v lese.

Záměry:

- Informovanost pedagogů a možnostech přijímání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do LMŠ Lištička – podzim 2018

- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními – dle aktuální potřeby

3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

LMŠ Lištička se při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z § 17 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků nadaných.

V rámci výchovně vzdělávacího procesu vytváříme podmínky stimulující individuální stupeň nadání těchto dětí a jejich podporu a rozvoj ve všech oblastech. Dětem, které projevují nadání věnujeme zvýšenou pozornost – spolupráce s PPP, externí asistent pedagoga. Dle aktuálních potřeb vytváříme plán pedagogické podpory, případně IVP na základě doporučení PPP.

Záměry:

- Rozšiřování nabídky pomůcek, knih a encyklopedií – dle aktuální potřeby
- Spolupráce s externím asistentem – podzim 2017

3. 10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

LMŠ Lištička navštěvují děti zpravidla až od tří let. Je to dáno zejména charakterem školy (celodenní venkovní pobyt je pro mladší děti extrémně náročný) a její filozofie (do tří let věku se formuje až 90% naší osobnosti, jde tedy o naprosto klíčové období lidského života. V tomto období je absolutně nejdůležitější bezpečná vazba mezi mámou a dítětem a tato vazba se utváří zejména jejich vzájemným kontaktem, když jsou přirozeně spolu, malé dítě potřebuje ze všeho nejvíce být se svou mámou. Matka je v tomto směru pro dítě nikým a ničím nenahraditelná. Dlouhodobé odtržení dítěte od mámy je v tomto věku pro dítě nebezpečné a může ho trvale a nevratně poškodit - podle PhDr. Marka Hermana).

4. Organizace vzdělávání

Kapacita školy je 32 dětí na den. Děti jsou rozděleny do dvou tříd (Liščí nora a Liščí doupe) po 16 dětech. V každé třídě jsou stále přítomni 2 pedagogičtí pracovníci. Třídy jsou koedukované a věkově heterogenní. Děti do jednotlivých tříd rozdělujeme na základě zvoleného modelu docházky – jedna třída je celotýdenní a druhá kombinovaná. Zároveň jsou zohledňována přání rodičů a sourozenecké vazby.

4.1 Přijímání dětí do LMŠ Lištička

Podrobné podmínky jsou sepsány ve Školním řádu LMŠ Lištička. Ten je k dispozici v tištěné podobě v zázemí LMŠ Lištička, dále pak na www.listicka.org a v Informačním systému. O aktuálních informacích o zápisu do LMŠ Lištička a přijímacím řízení jsou rodiče vždy informováni s dostatečným předstihem a to emailem, na webu školy (zde informace naleznou i noví zájemci o docházku), případně na nástěnce v zázemí. Osobou odpovědnou za přijímací řízení do LMŠ Lištička je ředitelka školy.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Každé dítě by mělo mít svůj vlastní svět, kde jsou bábovičky z písku, luční kobylky, vodní brouci, pulci, žáby, motýli, lesní jahody, třešně, žaludy, kaštany, lezení po stromech, brouzdání se potokem, lekníny, veverky, netopýři, včely, morčata, štěňata, strniště, smrkové šišky, oblázky, písek, hadi, borůvky a sršni; a každé dítě, které o tento svět přijde, zároveň přijde i o nejlepší zdroj své výchovy (Luther Burbank, Zdokonalování lidské rostliny).

Lesní mateřská škola Lištička vychází z principů lesní a přírodní pedagogiky, klade důraz na udržitelný rozvoj, environmentální témata. Hlavní myšlenkou LMŠ je trávit s dětmi čas venku v každém ročním období a za každého počasí. Rozvíjet u dětí všechny jejich smysly pod širým nebem. Vždyť přece příroda jako taková je nejlepší učitelka a nabízí jim podnětné a zajímavé prostředí, v němž se mohou děti cítit radostně a spokojeně. Zároveň se mohou spontánně projevat a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem.

5.1 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

- učit se celostně, tzn. všemi rovinami vnímání
- podpořit smyslové vnímání přímou zkušeností
- rozvíjet fantazii a kreativitu na základě přírodních prvků
- rozvíjet jemnou a hrubou motoriku pohybem v přírodě
- podpořit vědomí sounáležitosti mezi dětmi navzájem a se živou a neživou přírodou prožít rytmus změn ročních období
- seznámit se s přírodním prostředím a vytvořit si k němu vztah

- poznat rostliny a živočichy v jejich prostředí a poznat různé ekosystémy
- umožnit dětem, aby poznaly své tělesné hranice

5.2 Metody a formy vzdělávání

V průběhu edukačního procesu v LMS Lištička uplatňujeme široké spektrum vzdělávacích metod – od metod slovních přes názorně demonstrační až po metody praktické. Velký důraz je kladen na metody aktivizující (diskuse s dětmi, dramatizace a inscenační ztvárnění témat apod.) a zážitkové učení (spontaneita, objevnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, konkrétnost, celostnost, smysluplnost).

Z forem vzdělávání opět uplatňujeme v různé míře většinu možností – frontální, skupinová, kooperativní, individuální. Velký prostor dostává spontánní činnost dětí.

5.3 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí od dvou do tří let

Informace viz oddíl Podmínky vzdělání (str. 11)

Za tvorbu, realizaci a vyhodnocení PLPP nebo IVP zodpovídá ředitelka školy ve spolupráci s hlavním pedagogem třídy.

6. Vzdělávací obsah

... „Nemohu si s tebou hrát,“ namítla liška. „Nejsem ochočená.“

„Tak promiň,“ řekl malý princ. Chvilí přemýšlel a pak dodal: „Co znamená ochočená?“ ... „Je to něco, na co se moc zapomíná,“ odpověděla liška. „Znamená to vytvořit pouta...“

„Vytvořit pouta?“

„Ovšem,“ řekla liška. „Ty jsi zatím pro mne jen malý chlapec podobný statisícům jiných malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liška podobná statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe jedinou na světě...“

„Začínám chápat,“ řekl malý princ. ...

„Prosím, ochoč si mě!“ řekla.

„Rád bych,“ odvětil malý princ, „ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí.“

„Známe jen ty věci, které si ochočíme,“ řekla liška. „Lidé nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníků hotové věci. Ale přátelé nejsou na prodej, takže nemají přátele. Chceš-li přátele, ochoč si mě!“

„Co mám dělat?“ zeptal se malý princ.

„Musíš být hodně trpělivý,“ odpověděla liška. „Nejprve si sedni kousek ode mne, na zem, do trávy. Já se budu na tebe po očku dívat, ale ty nebudeš nic říkat. Řeč je pramenem nedorozumění. Každý den si budeš moci sednout o kousek blíž...“

Druhý den přišel malý princ znovu.

„Bylo by lépe, kdybys přicházel pokaždé ve stejnou hodinu,“ řekla liška. „Přijdeš-li například ve čtyři hodiny odpoledne, již od tří hodin budu šťastná. Čím více čas pokročí, tím budu šťastnější. Ve čtyři hodiny už budu rozehvělá a neklidná; objevím hodnotu štěstí! Ale když budeš přicházet v různou dobu, nebudu nikdy vědět, kdy se mám těšit na tvůj příchod... Je třeba zachovávat řád.“

„Co je to řád?“ zeptal se malý princ.

„I to je něco hodně zapomenutého,“ odpověděla liška, „to, co odlišuje jeden den od druhého, jednu hodinu od druhé. Moji lovci například zachovávají také řád. Každý čtvrtek chodí tančit s děvčaty z vesnice. Každý čtvrtek je překrásný den! Mohu jít na procházku až do vinice. Kdyby lovci tančili kdykoliv, všechny dny by se podobaly jeden druhému a já bych neměla vůbec prázdniny... a teď ti dám na cestu své tajemství. Je docela prostinké: Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, to oči nevidí.“

„Co je důležité, to oči nevidí,“ opakoval po ní malý princ, aby si to zapamatoval...

„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška, „ale ty na ni nesmíš zapomenout. Zůstáváš navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“

„Jsem zodpovědný za svou růži...“ opakoval si malý princ, aby si to zapamatoval.

(Antoine de Saint-Exupéry, Malý princ)

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř integrovaných tématických celků, ze kterých vychází pedagogové při plánování činností a aktivit. Okruhy jsou otevřené a průběžně dotvářeny. Pedagogové k nim přistupují kreativně na základě své vlastní individuality.

- Liščí svět
- Svátky a slavnosti

- Roční období v přírodě a ve městě
- Svět lidí

6.1 Liščí svět

Děti se seznamují s prostředím lesní mateřské školy a jejím nejbližším okolím. Seznamují se se společnými pravidly, učí se mezilidským vztahům i vztahu ke zvířatům, zahradě, přírodě...

Související klíčové kompetence:

- děti v běžných situacích komunikují bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými; chápou, že být komunikativní, vstřícní, iniciativní a aktivní je výhodou
- děti samostatně rozhodují o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- děti se dokáží prosadit ve skupině, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvají a spolupracují; v běžných situacích uplatňují základní společenské návyky a pravidla společenského styku, jsou schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- spoluvytvářejí pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- děti se dokáží vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- děti se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímají vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržují dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobují se jim
- děti chápou, že se mohou o tom, co udělají, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídají
- děti mají smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupují odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- mají základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- děti si uvědomují svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápou, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- chápou, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí

se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáží se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

- projevují dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpoznají nevhodné chování; vnímají nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- děti si uvědomují, že za sebe i své jednání odpovídají a nesou důsledky
- chápou, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomují si, že svou aktivitou a iniciativou mohou situaci ovlivnit
- děti dokáží rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhadují rizika svých nápadů, jdou za svým záměrem, ale také dokáží měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

Vzdělávací nabídka:

- psychomotorické hry a aktivity
- výtvarné a rukodělné aktivity
- dramatizace
- kooperativní činnosti
- diskuse a konverzace
- slovesné, literární a hudební činnosti

Související témata:

- seznámení s dětmi, průvodci, školkou
- seznámení s pravidly a jejich spoluvytváření
- bezpečnost
- staráme se o zvířata
- naše zahrada
- náš les
- liščíni kamarádi

6.2 Svátky a slavnosti

Děti poznávají kulturněhistorické kontexty každodenního života v naší společnosti. Témata z tohoto integrovaného tématického celku jsou zařazována v průběhu celého školního roku v závislosti na právě probíhajících tradicích (sv. Václav, dušičky, sv. Martin, advent a Vánoce, Masopust, Velikonoce, Den matek, Den otců aj.).

Související klíčové kompetence:

- děti mají elementární poznatky o světě lidí a kultury; orientují se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žijí
- děti se zajímají o druhé i o to, co se kolem děje; jsou otevřené aktuálnímu dění
- děti průběžně rozšiřují svou slovní zásobu a aktivně ji používají k aktivnější komunikaci s okolím
- děti uplatňují získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- děti ovládají řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřují své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reagují a vedou smysluplný dialog
- děti se domlouvají gesty i slovy, rozlišují některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

Vzdělávací nabídka:

- pořádání společných slavností
- výtvarné a rukodělné aktivity vážící se k jednotlivým svátkům
- seznámení s tradiční slovesností vážící se k lidovým svátkům
- práce s didaktickými materiály a pomůckami
- pracovní a řemeslné činnosti
- výlety a exkurze

Související témata:

- sv. Václav
- dušičky, halloween, samhain
- sv. Martin
- advent (sv. Mikuláš, sv. Barbora, sv. Lucie ...) a Vánoce
- hromnice
- masopust
- vítání jara
- Velikonoce
- čarodějnice a beltain
- den matek
- den dětí
- den otců
- svatojánská slavnost

6.3 Roční období v přírodě a ve městě

Děti se seznámí s přírodními cykly v průběhu roku. Témata z tohoto integrovaného tématického celku jsou zařazována po celý školní rok v závislosti na aktuálně probíhajících změnách v přírodě. Děti každodenně pozorují proměny svého okolí a procesy v přírodě souvisejících se střídáním ročních období. V návaznosti na to se děti seznamují i s rostlinami a zvířaty, environmentálními procesy a děním jak v bezprostředním okolí, tak ve světě.

Související klíčové kompetence:

- děti soustředěně pozorují, zkoumají, objevují, všímají si souvislostí, experimentují a užívají při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- děti kladou otázky a hledají na ně odpovědi, aktivně si všímají, co se kolem nich děje; chtějí porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznávají, že se mohou mnohému

naučit, radují se z toho, co samy dokázaly a zvládly

- děti mají elementární poznatky o světě přírody, který je obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientují se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žijí
- děti užívají při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívají je v dalších situacích
- děti se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- děti vědí, že není jedno, v jakém prostředí žijí, uvědomují si, že se svým chováním na něm podílí a že je mohou ovlivnit
- děti dbají na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, děti se chovají odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- děti řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupují cestou okusu a omylu, zkouší, experimentují; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledají různé možnosti a varianty (mají vlastní originální nápady); využívají při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- děti se učí s chutí, pokud se jim dostává uznání a ocenění
- děti si všímají dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro ně pozitivní odezva na aktivní zájem
- děti řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- děti rozlišují řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáží mezi nimi volit
- děti se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Vzdělávací nabídka:

- výtvarné a rukodělné aktivity vážící se k jednotlivým ročním obdobím
- práce s didaktickými materiály a pomůckami
- pracovní a řemeslné činnosti
- výlety a exkurze

- pokusy, experimenty, pozorování
- psychomotorické hry a aktivity
- sportovní hry a činnosti

Související témata:

- zvířata v lese a na zahradě
- čtyři roční období
- počasí
- živly
- podzim v přírodě (sklizeň a podzimní plody – ovoce, zelenina, houby, kaštiny aj., příprava zahrady na zimu, pouštění draků, ...)
- zima v přírodě (zimní spánek, stopy zvěře, krmení zvířátek, změny skupenství vody, zimní sporty...)
- jaro v přírodě (probouzení přírody – klíčení, pučení, jarní byliny, výsadba, mláďátka)
- léto v přírodě (co děláme o prázdninách, cestování)
- ekologická témata (týden Země, Uklidme Česko, kompostování, třídění odpadu)

6.4 Svět lidí

Děti se seznamují s okolním světem, ve kterém žijí – ať už se jedná o jeho mikrosvět (moje tělo, moje rodina, moje nejbližší okolí...) nebo makrosvět (místo, kde žijí – město, stát, kontinent, planeta, vesmír). Téma je zařazováno průběžně po celý školní rok dle aktuálního dění a požadavků dětí.

Související klíčové kompetence:

- děti mají elementární poznatky o světě lidí a kultury; orientují se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žijí
- děti se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvinou úsilí, soustředí se na činnost a záměrně

si zapamatují; při zadané práci dokončí, co započaly; dovedou postupovat podle instrukcí a pokynů, jsou schopny dobrat se výsledků

- děti si zpřesňují početní představy, užívají číselných a matematických pojmů, vnímají elementární matematické souvislosti
- dovedou využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkávají
- vědí, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- ovládají dovednosti předcházející čtení a psaní
- napodobují modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chovají se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- jsou schopny chápat, že lidí se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápou, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšimavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- dbají na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých
- odhadují své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Vzdělávací nabídka:

- výtvarné a rukodělné aktivity
- práce s didaktickými materiály a pomůckami
- pracovní a řemeslné činnosti
- výlety a exkurze
- pozorování
- psychomotorické hry a aktivity
- sportovní hry a činnosti

Související témata:

- rodina (jak děti přicházejí na svět, stáří, příbuzenské vztahy)
- lidské tělo
- zdraví
- povolání (zaměstnání mých rodičů, tradiční řemesla)
- obchod a nakupování, peníze
- doprava

7. Evaluace

7.1 Evaluace dětí

Evaluace dětí probíhá na základě průběžného sledování dětí a průběžnou diagnostikou (Klokanův kufr, pracovní listy atd.). O dětech pedagogové hovoří každý měsíc na pedagogické poradě. Závěry jsou v případě potřeby předávány rodičům formou osobního sdělení. Osobní kontakt rodiče a pedagoga je vítaný, prostor pro rozhovor je vyhrazen v konzultačních hodinách pedagoga.

Metody:

- pozorování
- pedagogická diagnostika a depistáž

Časový plán:

- průběžně
- vyhodnocování – měsíčně na pedagogické poradě

Zodpovědná osoba:

- Hlavní pedagog
- Vedení školy

8.2 Evaluace pedagogů

Interní evaluace a autoevaluace pedagogů probíhá v LMŠ Lištička každodenně v rámci zpětné vazby a dále především na pedagogických poradách 1x za měsíc.

Metody:

- sebereflexe
- reflektivní dialog mezi pedagogy

Časový plán:

- denně
- měsíčně

Zodpovědná osoba:

- každý pedagog

Další evaluace probíhá na úrovni vedení školy. V evaluaci pedagogů vycházíme z Etického kodexu pedagoga lesní MŠ vypracovaného Asociací lesních mateřských škol na základě osobních pohovorů s pedagogy.

Metody:

- rozhovor
- hospitace

Časový plán:

- ročně

Zodpovědná osoba:

- vedení školy

8.3 Evaluace školy

- porady
- zpětná vazby od rodičů – komunitní kruh, ústní rozhovor, dotazníky, naplněnost a zájem
- evaluace v rámci ALMŠ
- naplňování ŠVP

ŠVP schválila ředitelka LMŠ Lištička dne 30. 8. 2018